

खो, माञ्जिष्ठं क्षत्रियो, हारिद्रं वैश्यः” आश्व०श्रौ०
१:१६, ६ । “काषाययजुर्वेदज्ञा या काषायवसनाऽधवा”
अमरः । स्त्रियां ङीप् । तदन्तस्य रक्तार्थाण्यन्तत्वात् एका-
र्थविशेष्यस्त्रीलिङ्गे शब्दे परे पुंवत् । काषा यी कन्वा
यस्य काषायकन्वः

काषायण पु० अश्व० गणे काशेत्यत्र काषेति पाठे गोत्रापत्ये
कञ् । १काषगोत्रापत्ये युक्तयजुर्वेदवंशान्तर्गते ऋषिभेदे ।
“काषायणात् काषायणः” शत ब्रा० १२, ७, २, २७ ।

काषायवासिक पुंस्त्री काषाये यस्त्रे वासोऽस्यस्य ठन् ।
कीटभेदे स्त्रियां ङीप् । “सूचीमुखः कृष्णगोधा यस्य
काषायवासिकः” सुश्रु० । कीटशब्दे विवृतिः ।

काषायिन् पु० भूम्नि । काषायेण प्रोक्तमधीयते षिनि ।
काषायर्षिप्रोक्तशाखाध्यायिषु ।

काष्ठ न० काशेत्यनेन काश-क्यन् नेट् शस्य षः । अनन्तादेरि-
त्यनार्थे दाक्षिणि “समारभतियुष्कं यत् सुष्टिमध्ये समे-
ष्यति । तत् काष्ठं काष्ठमित्याहुः खदिरादिसकृद्वचम्
इत्युक्तलक्षणयुक्तेऽदाहभेदे च । “काष्ठेन वा नखेन वा
कण्डुयेत” शत०, ब्रा०, २, २, १, “यथा काष्ठञ्च काष्ठञ्च
समेयातां सहोदधौ । समेत्य च व्यमेयातां तद्वद्भू-
तसमागमः” भा०, शा०, ८६४ श्लो० “तथाऽस्मानस्तृणकाष्ठञ्च
सर्वं दिष्टक्षये स्वां प्रकृतिं भजन्ति” भा०, आ०, ८६४ ।

काष्ठक त्रि० काष्ठं विद्यतेऽस्य गङ्गादि० ङ् कृक् च किल्ब-
कादि० ङ्मातस्य लुक् । काष्ठयुक्ते । २अश्वरुचन्दने न
शब्दमा० तस्य प्रशस्तकाष्ठवत्त्वात् तथात्वम् ।

काष्ठकदली स्त्री काष्ठमिव कठिना कदली । (काठकला
कदलीभेदे राजनि० । [ङीप् ।

काष्ठकीट पुं स्त्री काष्ठे कीटः । घुषाख्ये कीटे हेम० स्त्रियां
काष्ठकुट्ट पुं स्त्री काष्ठं कुट्टति कुट्ट-अच् उय० सं० ।

(काठोकरा) पक्षिभेदे त्रिका० स्त्रियां जातित्वेऽपि संयो-
गोपधत्वात् टाप् । [काष्ठमये कुहाले अश्व० अमरः ।

काष्ठकुहाल पु० काष्ठमयः कुहालः । नौकास्थमलधर्षणार्थं
काष्ठजम्बू स्त्री काष्ठप्रधाना जम्बूः । भूमिजम्बू वृक्षे राजनि०

काष्ठतच्छ पु० काष्ठं तच्छति तच्छ-क्विप् । (कृतार) इति प्रसिद्धे
जातिभेदे । एषु ल् । काष्ठतच्छकोऽप्यत्र स्त्रियां जातित्वात्
ङीप् । काष्ठतच्छणकर्तृ, मात्वे त्रि० । स्त्रियां टाप् इति
भेदः । [कषिभेदे हारा० ।

काष्ठतन्तु पु० काष्ठे तत्तुरिव दोषत्वेनावस्थितत्वात् । काष्ठस्य
काष्ठदार पु० काष्ठप्रधानो दारः । देवदारुवृक्षे राजनि० ।

तस्य शाखावाहुल्ययोगेन काष्ठप्रधानत्वात् तथात्वम् ।
काष्ठद्रु पु० काष्ठप्रधानो द्रुवृक्षः । पलाशवृक्षे राजनि० तस्य
काष्ठतोऽपि पुष्पोद्भवात्तत्प्राधान्यात्तथात्वम् ।

काष्ठधात्रीफल न० काष्ठमिव युष्कं धात्रीफलम् । आम-
नके राजनि० तत्फलमाभ्यन्तरे अष्टेः काष्ठस्येव युष्कत्वासस्य
तथात्वम् । [बायाम् राजनि०

काष्ठपाटला स्त्री काष्ठमिव कठिना पाटला । सितपाट
काष्ठमठी स्त्री क्षुद्रोमठः मठी काष्ठेन निर्मिता मठीव
चितायाम् त्रिका० । तस्याः काष्ठनिर्मितक्षुद्रमठाकार-
त्वात् तथात्वम् ।

काष्ठमय त्रि० काष्ठात्मकं मयट् । १काष्ठात्मके २काष्ठतुल्यकठिन
वृद्धये निर्दये च । “उर्द्धशाः केचिदामानि नराः काष्ठ-
मया इव” भा०, रा०, २४४, । [हारा

काष्ठमल्ल पुं काष्ठं मल्ल इव यत् । शर्वणिहारणे यानभेदे
काष्ठमौन न० काष्ठमिव मौनम् । इङ्गितेनापि स्वाभिप्राया-
प्रकाशनरूपे मौने शब्दचि०

काष्ठलेखक पु० काष्ठं लिखति एषु ल् । घुषाख्ये कीटे ।
काष्ठलीहिन् पु० काष्ठञ्च लौहञ्च स्तोऽस्य । लौहयुक्ते
काष्ठमये सुहरे त्रिका०

काष्ठवल्लीका स्त्री काष्ठमिव युष्का वल्लीका । कटुकावां
(कट्की) ख्याते वल्लीभेदे वैद्यकम् [शरिवाभेदे राजनि०

काष्ठशारिवा स्त्री काष्ठमिव युष्का शारिवा । (अनन्तमूल)
काष्ठा स्त्री काश-क्यन् नेट् शस्य षः । १दिशि । “ह

राजपत्नीवदध आशु युक्त इयोऽयुः । आपर्णमाशः
पिष्टभिः काष्ठाभिरिव सोऽन्वहम्” । २अष्टादशनिमेषा-

त्मके २काले “स्वं सुहृत्स्थितस्त्वं च लवञ्च त्वं पुनः
क्षयः” युक्तस्त्वं वल्लस्त्वं च कला काष्ठा तूटिस्तथा” भा०

आ० २५ अ० “कलाकाष्ठादिरूपेण परिणाम प्रदायिनि ।”
देवीमा० । ३सीमायाम् “परा हि काष्ठा तपसस्तया

पुनः” कुमार० । ४स्थितौ “काष्ठां भगवतोऽध्यावेत्
स्वनामायावलोकनः” भाग० १:१:२१, श्लो० । ५उत्त-

कर्णे च अमरः “काष्ठागतक्षेत्रसमुविद्धम्” कुमारः ।
काष्ठं प्राधान्येनास्यस्याम् अच् । इदारुहरिद्रायां

भेदि० । ७कश्यपपत्नीभेदे । “अथ कश्यपपत्नीनां
वत्पद्मसूतमिदं जगत् । अदिनिर्दिर्दिर्दुः काष्ठा आरटा

सुरसा इला । सुनिः क्रोधवशा ताप्ता सुरभिः सुरभा
तिभिः” इत्युपक्रम्य “अरिटायास्तु गन्धर्वाः काष्ठाया

द्विपक्षेतराः” भाग० ६, ६, २३ उक्तरं ।